

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ЕКСПЕДИЦИЯТА ОТ ГЛОМ

Превод от английски: Цвета Пеева, 1969

chitanka.info

Пид-Пилотът намали скоростта почти до нула. С възмущение се вглеждаше в зелената планета.

Даже без показанията на приборите не можеше да има никакво съмнение. В цялата система единствено на тази планета, третата от Слънцето, бе възможно да има живот. Планетата мирно плаваше, обвита в облаци.

Изглеждаше съвсем безобидна. И все пак нито една от експедициите, изпратени от Глом на тази планета, не се бе завърнала.

Преди да се устремят надолу, Пид за миг се поколеба. Той и двамата му подчинени са напълно готови. Умалените Преобразуватели, скрити в телата им, сега бездействуваха, но също са готови. Искаше му се да каже нещо на екипажа, но не си представяше каква трябва да бъде речта му.

Екипажът чакаше. Илг-Радистът вече бе изпратил последното съобщение на планетата Глом. Джер-Индикаторът наблюдаваше едновременно циферблатите на шестнадесетте уреда. Той доложи: „Няма никакви признаци на враждебна дейност.“ Повърхността на тялото му безгрижно се поклащаше. Пид си отбеляза тази волност. Сега знаеше какво трябва да им говори. Откакто експедицията напусна Глом, дисциплината на Лормата отвратително се бе разклатила. Командуващият Нахлуването го предупреждаваше; но все пак трябва нещо да предприеме. Това е задължение на Пилота, тъй като у низшите касти, към които спадаха Радистите и Индикаторите, постоянно дремеше безнравственият стремеж към Безформие.

— На нашата експедиция възлагат много големи надежди — бавно започна Пид. — Сега сме далеч от родината.

Джер-Индикаторът кимна. Илг-Радистът се разля от предписаната му форма и удобно се разпростря на стената.

— Въпреки това — сурово каза Пид — разстоянието не е оправдание за безнравствено Безформие.

Илг побърза да се влее във формата, подобаваща на Радист.

— Безспорно ще ни се наложи да приемаме и екзотични форми — продължи Пид. — За такива случаи са ни дали специално разрешение. Но помнете: всяка форма, приета не поради служебна необходимост, се смята за провокационно действие на самото Безформие. Това е всичко, което исках да ви кажа — завърши Пид и се устреми към пулта.

Корабът започна плавно да се спуска, екипажът действуваше толкова съгласувано, че Пид усети прилив на гордост.

„Добри работници са — реши той. — Всъщност те не могат да имат толкова развито самосъзнание за форма, както един Пилот например, принадлежащ към висша каста.“ Същото му бе казал и Командуващият Нахлуването.

— Пид — каза Командуващият при последния им разговор, — тази планета ни е крайно необходима.

— Да, сър — отвърна Пид; той стоеше изпънат като струна, без за миг да се отклонява от Парадната Форма на Пилот.

— Един от вас трябва да проникне там и да постави Преобразователя близо до източник на атомна енергия. Тук, на другия край, ще бъде съсредоточена армия, готова за скока.

— Ще се справим, сър — отвърна Пид.

— Експедицията непременно трябва да изпълни задачата. Ще ви кажа нещо съвсем поверително: на Глом е неспокойно. Например стачкува кастата на миньорите. Искат нова форма за подземните работи. Твърдят, че старата била неудобна.

Пид изрази негодуванието си. Миньорската форма е установена много, много отдавна, още преди петдесет хиляди години, както впрочем и другите основни форми. А тези простаци искат да я променят.

— Но това не е всичко — довери му Командуващият. — Открихме и култ към Безформие. Арестувахме почти осем хиляди гломи, но не се знае колко още се разхождат на свобода.

Пид знаеше, че става дума за изкушението на Великото Безформие, на най-опасния дявол. Но как може, чудеше се той, гломите да се поддават на изкушенията му?

Командуващият отгатна какъв въпрос се върти на езика на Пид.

— Пид — каза той, — за теб това е непонятно. Отговори ми, харесва ли ти да пилотираш?

— Да, сър — отвърна Пид простодушно.

Дали му харесва? Та в пилотирането е целият му живот. Без кораба той е нищо.

— Но не всички гломи разсъждават така — продължи Командуващият. — И на мен ми е непонятно. Всички мои прадеди, откакто свят светува, са били Командуващи Нахлуването. Затова

естествено и аз искам да бъда Командуващ Нахлуването. Това не е само естествено, но и закономерно. Обаче низшите касти изпитват съвсем други чувства.

Той печално разтърси тялото си.

— На нас, гломите, са ни нужни нови земи — поясни Командуващият. — Неуредиците на планетата се обясняват само със свръхнаселеността. Така твърдят психолозите. Ако успеем да завладеем новата планета, ще се поразширим и всичките ни язви ще бъдат излекувани. Разчитаме на теб, Пид.

— Да, сър — не без гордост отвърна Пид. Командуващият се надигна, като искаше да покаже, че разговорът им е свършил, но неочаквано пак седна.

— Момчетата са предани, спор няма, но са от низшите касти. А колко може да се разчита на низши касти, сам знаеш.

Да, Пид го знаеше.

— Вашия Джер-Индикатора го подозират в тайни симпатии към Реформизъм. Веднъж е бил наказан, че неправомерно е имитирал формата на Ловец. Срещу Илг няма никакви конкретни обвинения. Но до мен стигнаха слухове, че подозрително дълго прекарва в неподвижно състояние. Не е изключено да имитира Мислител.

— Но, сър — осмели се да възрази Пид, — щом макар и незначително са се опетнили с Реформизъм или Безформие, струва ли си именно тях да изпрацате в тази експедиция?

След известно колебание Командуващият бавно заговори:

— Има много гломи, на които мога напълно да разчитам. Но двамата са надарени с въображение и находчивост, качества, особено необходими за тази експедиция. — Той въздъхна. — Просто не разбирам защо тези качества обикновено са свързани с Безформие.

— Да, сър — каза Пид.

— Ще трябва да ги наблюдавате.

— Да, сър — повтори Пид и като разбра, че разговорът е свършил, се оттегли. Вътре в тялото си той усещаше тежестта на дремещия Преобразовател, готов да видоизмени вражеския източник на енергия в мост през космическо пространство — мост, по който щяха да нахлуят победоносните войски от Глом.

Корабът безшумно се спускаше към повърхността на вражеската планета. Джер-Индикаторът изследваше мяркащите се долу облаци и

влагаше получените данни в Маскировъчния блок. Пид бе приел Парадната форма на Пилот — най-сигурната, най-удобната от четирите форми, предназначени за кастата Пилоти. Беше сляп, глух и нем — само един придатък към пулта за управление; цялото му внимание бе съсредоточено в това корабът да не се отклонява от облаците, да лети сред тях, да се слива с тях.

Джер упорито се придържаше към една от двете форми, разрешени на Индикаторите. Той вложи данните в Маскировъчния блок и спускащият се кораб бавно се превърна в мощен кълбест облак.

Враждебната планета не проявяваше никакви признаци на живот.

Илг засече източник на атомна енергия и съобщи данните на Пид. Пилотът измени курса. Докато Пид маневрираше над атомната електростанция, здрач обви лика на планетата. Избикаляйки околните здания, корабът се рееше над горски масив.

Тъмнината се сгъсти, облаци бяха забулили самотната луна на зелената планета.

Само едно облаче се спускаше все надолу и надолу и кацна.

— Бързо, излизайте от кораба! — викна им Пид, самоизключвайки се от пулта за управление.

Той прие онази форма на Пилота, която бе най-удобна за тичане, и като куршум изхвъркна през люка. Джер и Илг се понесоха след него. На петдесет метра от кораба те спряха и замръзнаха в очакване.

Вътре в кораба някаква верига се съедини. Корабът безшумно се разтресе и почна да се стопява пред очите им. Пластмасата се разтваряше във въздуха, металът се свиваше. Скоро корабът се превърна в купчина боклук, но процесът все още продължаваше.

Като гледаше самоунищожението на кораба, Пид почувствува внезапна безпомощност. Той беше Пилот и произхождаше от кастата Пилоти. Пилот е бил баща му и бащата на баща му, и всичките му прадеди — още през ония далечни времена, когато на Глом са били създадени първите космически кораби. Цялото си детство бе прекарал сред кораби; после, когато порасна, ги пилотираше.

Сега, лишен от кораба, той беше гол и безпомощен в чуждия свят.

След няколко минути там, където бе кацнал корабът, остана само купчинка прах. Нощният вятър го разнесе из гората.

Те чакаха. Но нищо не се случваше. Въздишаше ветрецът, проскърцваха дърветата. Шумоляха катерички, трополяха в гнездата си птици. На земята тупна желъд.

Пид въздъхна с облекчение. Двадесет и първата експедиция от Глом се бе приземила благополучно.

До сутринта нищо не можаха да предприемат; затова Пид почна да съставя плана. Бяха кацнали съвсем близо, дори нахално близо до атомната електростанция. Един от тях трябва да се промъкне в помещението на реактора, за да включи Преобразователя. Трудно. Но Пид не се съмняваше, че ще успеят. Жителите на Глом бяха много изобретателни.

„Уж за всичко ни бива — горчиво си помисли той, — а ето че страшно не ни достигат радиоактивни елементи.“ Още една причина, поради която на експедицията се възлагаха толкова надежди. На завладените от Глом планети почти не бе останало радиоактивно гориво.

Глом бе изразходвал запасите си от радиоактивни вещества още в зората на своята история, когато завладяваше съседните светове и заселваше онези от тях, на които имаше условия за живот. Но колонизацията не насмогваше да задоволи нуждите на все по-увеличаващата се раждаемост. На Глом постоянно бяха нужни нови и нови светове.

Нужна му бе и тази планета, открита наскоро от една разузнавателна експедиция. Подходяща беше във всяко отношение, но бе прекалено отдалечена. Не им достигаше гориво, за да екипират военнокосмическа флотилия.

За щастие имаше и друг способ да осъществят целта си. Още по-добър.

Някога, в дълбоката древност, учените на Глом бяха създали Преобразователя. Това беше истински триумф на Техниката на Тъждествеността. Той правеше възможно мигновеното преместване на маса между две точки, свързани по определен начин помежду си.

Единият, постоянният край на уредбата, се намирал в единствената атомна енергостанция на Глом. Вторият край трябваше да се постави до който и да е друг източник на ядрена енергия и да се включи. Извлечената енергия протичаше между двата края и два пъти се видоизменяше. Тогава благодарение на Техниката на

Тъждествеността гломите можеха да преминават от планета на планета; да връхлитат като чудовищна, заливаща всичко, вълна.

Както виждате — съвсем просто. Въпреки това двадесет експедиции не бяха успели да поставят Преобразователя на земния край. Какво им бе попречило — никой не знаеше. Нито един кораб не се бе завърнал на Глом, за да разкаже.

Преди да се разсъмне, те, приемайки окраската и формата на околните растения, крадешком се запровираха през гората. Преобразователите слабо пулсираха, усещайки близостта на ядрената енергия.

Край тях префуча съвсем мъничко четирикрако същество. У Джер веднага се появиха четири крака, удължено телце и той се спусна подире му.

— Джер! Върни се веднага! — кресна му Пид, забравяйки всяка предпазливост.

Джер настигна зверчето и го повали на земята. Опитваше се да разкъса плячката, но бе забравил да се снабди със зъби. Зверчето се изскубна и изчезна в горичката. На Джер израснаха комплект зъби, той напрегна мускули за скок.

— Джер!

Индикаторът неохотно се обърна. Подскачайки, се върна при Пид.

— Гладен съм — каза той.

— Не, не си — неумолимо отвърна Пид. Пид си спомни думите на Командуващия. Джер безспорно има Ловджийски наклонности. Трябва да не го изпуска от очи.

— Да не си посмял втори път — каза Пид. — Помни, още не ни е разрешено да приемаме Екзотични форми. Бъди доволен от формата, за която си роден. — Джер кимна и отново се сля с горичката.

От края на гората електростанцията се виждаше много добре. Пид се замаскира като храст, а Джер се превърна в стар пън. Илг след кратко колебание прие облика на млад дъб.

Станцията представляваше невисоко дълго здание, заобиколено с железна ограда. Пред вратата на оградата стояха часови.

„Първата задача е — помисли си Пид — как да проникнем през вратата?“ — Почна да обмисля възможностите.

По откъслечни сведения, извлечени от отчетите на разузнавателните експедиции, Пид знаеше, че в известно отношение хората приличаха на гломите. И те, както и гломите, имаха домашни животни, къщи, деца, култура. Обитателите на планетата бяха сръчни техници, както и гломите.

Но между двете раси съществуваха големи различия.

Хората имаха постоянна и неизменна форма както камъните или дърветата. А като компенсация за това еднообразие планетата им изобилствуваше от фантастично много родове, видове и породи същества. По това тя никак не приличаше на Глом, където животинският свят се изчерпваше само с осем различни форми.

И съвсем ясно е, че хората разпознават неканените гости, помисли си Пид. Жалко, че не знае заради какво са се провалили предишните експедиции. Това много би му опростило задачата.

Край тях на два неправдоподобно несгъващи се крака премина Човек. Движенията му бяха резки, груби. Той бързо отмина гломите, без да ги забележи.

— Измислих — каза Джер, когато странното същество се скри от погледите им. — Ще се превърна в Човек, ще мина през вратата, ще вляза в залата на реактора и ще активизирам Преобразователя.

— Ти не можеш да говориш техния език — напомни му Пид.

— Ама аз нищо няма да говоря. Просто няма да им обръщам внимание. Ето така — Джер бързо прие облика на Човек.

— Не е лошо — одобри Пид.

Джер направи няколко пробни крачки, подражавайки клатушкащата се походка на Човека.

— Боя се, че нищо няма да излезе — продължи Пид. — Навярно и другите експедиции са прибягвали до този способ. Нито една от тях не се върна.

Джер отново прие формата на пън.

— Тогава как? — попита той.

— Остави ме да помисля — отвърна Пид. Край тях мина същество, което се движеше не на два крака, а на четири. Пид го позна: беше Куче, приятел на Човека. Той внимателно го наблюдаваше.

Кучето бавно се запъти към вратата, навело муцуна. Никой не го спря; мина през вратата и легна на тревата.

— Хм — каза Пид.

Не откъсваха очи от Кучето. Един Човек мина край него и го погали по главата. Кучето изплези език и се обърна по гръб.

— И аз мога така — възбудено каза Джер. Той вече бе приел формата на куче.

— Не, почакай — каза Пид. — Трябва да обмислим всичко много добре. Задачата е прекалено важна, не бива да се действа безразсъдно.

Джер мрачно се подчини.

— Да вървим, време е да се връщаме — каза Пид. Преди да навлязат с Джер в гората, той се сети за Илг.

— Илг! — тихо го повика той.

Никой не се обади.

— Илг!

— Какво? Ах, да! — произнесе младият дъб и се сля с храста. — Казахте ли нещо?

— Връщаме се — повтори Пид. — Ти случайно да не си Мислил?

— О, не — увери го Илг. — Просто си почивах.

Пид се примири с това обяснение. И без това имаше много грижи.

Скрити в гъсталака, те целия ден обсъждаха въпроса как да действуват. Имаше, явно, само две възможности — Човек или Куче. Дърво не можеше да мине през вратата — това не бе свойствено за Дърветата. Никой не можеше да се промъкне незабелязано.

А да се движат в образа на Човек, им се струваше твърде рисковано. Решиха на сутринта Джер да се поразходи край вратата в образа на Куче.

— А сега поспете — каза Пид.

Двамата членове на екипажа мигновено станаха безформени и послушно се разположиха да спят. Но Пид не можа да заспи.

Всичко изглеждаше прекалено просто. Защо така слабо се охраняваше атомната електростанция? Хората не може да не са узнали нещо от предишните експедиции. Нима направо са ги убивали, без да им задават никакви въпроси?

Никога не можеш да отгатнеш как би постъпило същество от чужд свят. Може би отворената врата е капан?

Той се разля в удобна поза върху неравната земя, но тозчас зае по-прилична поза.

„Удобството няма нищо общо с дълга“ — укори се той и решително прие формата на Пилот.

Но формата на Пилот не бе подходяща за спане на влажна, неравна почва. Пид прекара нощта неспокойно, като мислеше за кораби и съжеляваше, че не лети.

Сутринта Пид се събуди уморен и в лошо настроение. Той разбута Джер.

— Работа ни чака — каза.

Джер весело се изля във вертикално положение.

— Хайде, Илг — сърдито викна Пид, като се оглеждаше наоколо. — Събуждай се.

Никакъв отговор.

— Илг! — повика го той.

Пак никакъв отговор.

— Помогни ми да го потърсим — каза Пид на Джер. — Трябва да е нейде наблизко.

Двамата огледаха всеки храст, всяко дърво и всеки пън около тях. Но те бяха истински.

Пид усети как изстива от страх. Какво ли е могло да се случи с Радиста?

— Може би се е решил да мине през вратата на свой риск? — предположи Джер.

Пид размисли и реши, че хипотезата е невероятна. Илг никога не е проявявал инициатива. Задоволявал се е досега да изпълнява само чужди заповеди.

Настъпи пладне, а Илг все още го нямаше.

— Повече не бива да чакаме — заяви Пид и двамата тръгнаха. Пид си блъскаше главата дали наистина Илг се е опитал да мине през вратата. В такива кротки същества понякога се крие безразсъдна храброст. Но нямаше никакви белези опитът на Илг да е успял. Не им оставаше нищо друго да мислят, освен че Радистът е загинал или че е бил пленен от Хората.

Значи те двамата ще трябва да задействуват Преобразователя.

А Пид все така не знаеше какво се бе случило с останалите експедиции.

Когато стигнаха до края на гората, Джер се превърна в копие на Куче. Пид придирчиво го разгледа.

— По-малка опашка — каза той.

Джер си скъси опашката.

— По-дълги уши.

Джер си удължи ушите.

— Сега ги подравни. — Пид пак го огледа. Доколкото можеше да съди, Джер бе истинско куче от крайчето на опашката си до върха на влажния си черен нос.

— Пожелавам ти успех — каза Пид.

— Благодаря. — Джер предпазливо излезе от гората, като вървеше с друсащата се походка на Кучетата и Хората. При вратата часовият му подвижна. Пид затаи дъх.

Джер мина край Човека, без да му обръща внимание. Човекът се запъти към него и Джер се спусна да бяга.

Пид си приготви два здрави крака, за да може веднага да се хвърли в атака, ако хванат Джер. Но часовият се върна при вратата. Джер тозчас престана да тича и спокойно се отпрати към главния вход.

С въздишка на облекчение Пид си махна краката.

Но главният вход беше затворен! Пид се надяваше, че Индикаторът няма да направи опит да го отвори. Това не бе свойствено за Кучетата.

При Джер дотича друго Куче. Той се отдръпна. Кучето отиде съвсем близо до него и го подуши. Джер отвърна със същото. После двете кучета изчезнаха зад ъгъла.

„Остроумно — помисли Пид. — Отзад непременно ще има друга врата.“ Той погледна към залязващото слънце. Щом Преобразователят бъде активизиран, тук ще нахлуят армиите на Глом. Докато Хората се опомнят, войските на Глом ще бъдат вече не по-малко от милион. И това ще е само началото.

Денят бавно гаснеше, но нищо не се случваше. Пид не откъсваше очи от фасадата на зданието; нервничеше. Ако с Джер всичко бе минало благополучно, защо ли толкова се бави?

Той чака до късно през нощта. Хора влизаха в зданието и излизаха. Кучета лаеха около вратата. Но Джер не се появяваше.

Хванали са Джер. Илг изчезна. Пид бе останал сам.

А той все така не знаеше какво се бе случило.

Призори Пид загуби всякаква надежда. Разбра, че пълен провал грози двадесет и първата експедиция от Глом. Сега всичко зависи от него.

Реши сам да проникне в зданието в образа на Човек. Нищо друго не му оставаше.

Видя как работници на тълпи идват и минават през вратата. Пид размишляваше кое ще е най-добро: дали да се смеси с тълпата, или да изчака навалицата да попремине. Реши да се възползува от суматохата и почна да приема формата на Човек.

Край него мина Куче.

— Здравей — каза Кучето.

Беше Джер.

— Какво се случи? — попита го с облекчение Пид. — Защо толкова се забави? Трудно ли се влиза?

— Не знам — отвърна Джер, като махаше опашка. — Не съм опитвал.

Пид онемя.

— Бях на лов — добродушно поясни Джер. — Знаете ли, тази форма е идеална за лов. Излязох през задната врата заедно с едно друго Куче.

— Но експедицията... твоят дълг...

— Отказах се — заяви Джер. — Знаете ли, Пилот, аз никога не съм искал да бъда Индикатор!

— Но нали си се родил Индикатор!

— Така е — каза Джер, — но от това не ми е по-леко. Винаги съм искал да бъда Ловец.

Пид се разтрепера от яд.

— Не бива — каза той много бавно, както би обяснявал на дете. — Формата на Ловец е забранена за теб!

— Ами, тук не е забранена — възрази Джер, като замаха опашка.

— Да не съм чул повече такова нещо — сърдито каза Пид. — Тръгвай за електростанцията и постави твоя Преобразовател. А аз ще се помъча да забравя това, което избръщолеви.

— Няма да отида — отвърна Джер. — Много са ми потрябвали тук гломите. Те всичко ще погубят.

— Прав е — подхвърли един висок дъб.

— Илг! — ахна Пид. — Къде си?

Клоните се разклатиха.

— Тук — каза Илг. — Аз все Размишлявах.

— Но нали... твоята каста...

— Пилот — печално каза Джер, — събудете се! Народът на Глом в по-голямата си част е нещастен. Само обичая ни принуждава да приемаме кастовата форма на нашите прадеди.

— Пилот — забеляза Илг, — всички гломи се раждат безформени!

— А щом гломите се раждат безформени, те трябва да имат Свобода на Формата — добави Джер.

— Точно така — каза Илг. — Но той не може да го разбере. А сега ще ме извините. Искам да помисля. — И дъбът млъкна.

Пид мрачно се засмя.

— Хората ще ви избият — каза той. — Точно така, както са избии другите експедиции.

— Никой от гломите не е бил убит — съобщи Джер.

— Всички гломи от експедициите са тук.

— Живи?

— Разбира се. Хората дори не подозират за нашето съществуване. Кучето, с което отидох на лов, е глом от деветнадесета експедиция. Ние тук сме стотици, Пилот. На нас тук ни харесва.

Пид се мъчеше да проумее всичко това. Той отдавна знаеше, че на низшите касти не им достига самосъзнание за формата. Но това вече... е просто абсурдно!

Значи ето каква опасност криела тази планета — Свободата!

— Присъединете се към нас, Пилот — предложи Джер.

— Тук е истински рай. Знаете ли колко разнообразни форми има на тази планета? Безчетно множество! Тук има форми за всички случаи на живот!

Пид поклати глава. За неговия живот няма форми. Той е Пилот.

Значи Хората нищо не знаят за присъствието на гломите. Да се промъкне до реактора, ще е смешно лесно.

— С вас ще се заеме Върховният съд на Глом — извика той и се превърна в Куче. — Аз сам ще поставя Преобразователя.

Минута той се разглежда, после се озъби на Джер и заподскача към вратата.

Хората при вратата даже не го погледнаха. Той се провря през централната врата на зданието подир някакъв Човек и се понесе по коридора. В тялото му пулсираше Преобразователят, като насочваше Пид към залата на реактора.

Изхвърча бързо по някакво стълбище, понесе се по друг коридор. Когато зави, се чуха стъпки и Пид инстинктивно почувствува, че на Кучетата е забранено да влизат вътре в зданието.

Отчаян, той се огледа, като търсеше къде да се скрие, но коридорът беше гладък и пуст. Само на тавана висеше лампа. Пид подскочи и се залепи за тавана. Прие форма на лампа, като се надяваше, че Човекът няма да забележи, че не е запален.

По коридора минаха Хора.

Пид се превърна в копие на Човек и забърза към реактора.

В коридора се появи още един човек. Той загледа втренчено Пид, почна да му говори нещо и внезапно хукна презглава.

Пид не знаеше какво бе смутило Човека, но затича с всички сили. Преобразователят в тялото му потрепваше и пулсираше, показвайки, че приближава критичната дистанция.

Неочаквано ужасно съмнение прониза мозъка му. Всички предишни експедиции са дезертирали! Всички гломи, до един!

Той затича по-бавно.

Свобода на формата... какво странно понятие. Тревожещо понятие. „Това е пак дело на Самото Безформие“ — каза си той и затича по-бързо.

Коридорът завършваше пред гигантската заключена врата. Пид вторачи очи в нея. Откъм другия край на коридора се чуха стъпки, тропот, викове на Хора.

Каква грешка бе допуснал? Как са разбрали, че не е истински човек? Той бързо се разгледа, опипа лицето си.

Бе забравил да придаде черти на лицето си.

Отчаян, заблъска вратата. После извади умаления Преобразовател, но пулсацията не беше още достатъчно силна. Трябва да отиде до самия реактор. Разгледа вратата. Между нея и пода имаше тесен процеп. Пид веднага стана безформен и мина под вратата, като с мъка провря Преобразователя.

От вътрешната страна на вратата имаше резе. Пид го спусна и се огледа наоколо с надежда да открие нещо, с което да залости вратата.

Стаята беше съвсем мъничка. На едната стена оловна врата, водеща към реактора. На другата — прозорче. Нищо друго.

Пид погледна Преобразователя. Пулсацията беше силна. Най-после е до целта. Тук Преобразователят може да работи, като черпи енергия от реактора и я виждоизменя. Трябва само да го включи.

Все пак те са дезертирали, всички, до последния глом.

Пид се поколеба. Всички гломи се раждат безформени. Вярно е. Децата на гломите са аморфни, докато не пораснат толкова, че да може да им се придаде кастовата форма на прадедите. Но Свобода на формата?...

Пид се замисли. Никой да не ти пречи да приемаш каквато си искаш форма! На тази райска планета може да се осъществи всяко честолюбиво желание, да станеш какъвто искаш, да правиш каквото ти се доще. Той съвсем няма да бъде самотен. И другите гломи се наслаждават тук на преимуществата на Свободата на формата.

Хората разбиваха вратата. Пид все още не можеше да реши. Как да постъпи? Свобода...

Но не за него, помисли си той с горчивина. Лесно е да станеш Ловец или Мислител. А той е Пилот. Пилотирането е неговият живот, неговата страст. С какво ще се занимава тук?

Разбира се, Хората имат кораби. Може да се превърне в Човек, да намери кораб...

Не. Лесно е да стане Дърво или Куче. Но никога няма да успее да мине за Човек.

Вратата запука под напора на ударите.

Пид отиде до прозореца, за да погледне за последен път планетата, преди да включи Преобразователя. Погледна — и за малко не припадна, толкова беше потресен.

Значи действително е така! А той не разбра напълно какво имаше предвид Джер, когато казваше, че на тази планета има всички видове живот, всички форми, способни да удовлетворят, което и да е желание! Дори и неговото желание.

Страстното желание на цялата Каста Пилоти, желание, много по-заветно от Пилотирането.

Той погледна още веднъж, после хвърли Преобразователя на пода, разби го на парчета.

Вратата се поддаде и в същия миг той излетя през прозореца.

Хората се спуснаха към прозореца. Погледнаха навън, но нищо особено не видяха.

Голяма бяла птица размахваше крила — малко тромаво, но с все по-нарастваща сила, — като се стремеше да настигне отлитащо ято птици.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 8 от 1968 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.